

ESETTANULMÁNY

„A fizikai aktivitás és a sport magyarországi dimenzióinak feltárása”

TÁMOP-6.1.2/11/2-2012-0002 kódszámú projekt

„A lakosság egészségfejlesztését szolgáló fizikai aktivitás
szakmai támogatása és a szabadidő-sportolói közösségek bővítése”
célú pályázati konstrukció keretében végzett
módszertani kutatás eredményeiről

Sportmenedzsment szervezési és jó gyakorlatok feltérképezése 6. téma keretében

Szerző

Géczi Gergely

Cím

Éjféli Sportbajnokság

Konzorciumvezető

Magyar Sportmenedzsment Társaság (MST)

Konzorciumi partner

Magyar Sporttudományi Társaság (MSTT)

2014. május

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

település	község <5000 fő	kisváros 5000-20e fő	középváros 20e-100e fő	nagyváros 100e-1000e fő	főváros/ országos
célcsoport	lakosság	fiatalok-idősek	hátrányos h.	fogy. élők	nők
lebonyolító	önkormányzat	civil szervezet	oktatási int.	sportegyesület	vállalat
tevékenység	szabadidősport	egészségmegőrző	sportjátékok	képzés	egyéb
időtartam	1 nap	2-3 nap	heti	havi	folyamatos
rendszeresség	évente	félévente	szezonális	havi	eseti

ADATLAP:

Projekt hivatalos neve: **Holdsugár Program**

Projektgazda: Magyarországi Éjféli Sportbajnokság Egyesület

Projekt témája: hátrányos helyzetű fiatalok prevenciós célú sport általi nevelése

Projekt időtartama, rendszeressége: 1999 óta folyamatosan, hétvégeként

Projekt célcsoportja: hátrányos helyzetű fiatalok

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A projekt gazdája jelenleg a Magyarországi Éjféli Sportbajnokság Egyesület, amelyet 1999-ben alapítottak azzal a céllal, hogy az éjszakai sportbajnokságokat rendező klubokat összefogja, tevékenységüket segítse és koordinálja. A projekt maga a Holdsugár Program, amely hátrányos helyzetű fiatalok számára nyújt lehetőséget sportolásra, ismerkedésre, versenyzésre és szocializálódásra az alkohollal és kábítószerekkel való ismerkedés helyett. Az ötlet az Egyesült Államokból ered, Magyarországra dr. Faragó Sándor, a „pingpong doki” által került, aki 1993-ban megnyitotta a program első klubját. Mára a programnak 32 magyar és 5 külföldi klub a résztvevője.

Az Egyesület két stratégiai célt határozott meg. Egyfelől az integráció, avagy erőter növelés: a program növekedését célozza, amely által több klub működhet a program keretein belül. Másfelől, a program finanszírozási hátterének bővítése, amely újabb források és támogatások megszerzésére irányul. Írásban meg nem fogalmazott stratégiai célként megjelenik a marginalizálódás és kieresztettség elleni küzdelem, a szabadidősport népszerűsítése és kedvező élettani és életmódbeli változások elérése a résztvevőknél.

A projekt célja, hogy az idejüket az utcán eltöltő, hátrányos helyzetű fiataloknak nyújtson lehetőséget sportolni, meleg, világos és fűtött helyett lenni, élelmiszerhez jutni, közösségbe tartozni és társat keresni, barátkozni. Családpótló jellege is van, mivel a résztvevők nagy részének családi problémái vannak. Célcsoportként a program a hátrányos helyzetű tinédzsereket jelölte meg, azonban mindenkit szívesen látnak rendezvényeiken.

A program operatív részének megvalósítása a klubok szintjén valósul meg. A kluboknak saját erőből kell elindulni és működésük során szabad kezük van. Ahhoz, hogy a programban résztvevő klubok mégis egy irányba haladjanak, a program szervezői irányadónak 7 alapelvet határoztak meg: *díjmentesség, étkeztetés, cigaretta-, káros szenvedélyektől mentes helyszín, esti-éjszakai nyitva tartás, rendszeresség, verseny és díjazás, sport jelleg*. Az operatív tervezés és megvalósítás során felmerül néhány alapvető szükséglet a klubok üzemeltetéséhez. Szükség van helyiségre, amely bármi lehet iskolai aulától művelődési házig. Nem érdemes túl nagy helyiséget választani, mert egy nagy csarnokban elveszik a családias légkör. Szükség van eszközökre, minden olyan játékra és annak kiegészítőire, amelyekkel a fiatalok játszhatnak, sportolhatnak. A résztvevők a foglalkozások során díjmentesen enni és inni is kapnak (szendvics, tea), amelyhez a szervezők biztosítják az élelmiszereket. Szükség van a megvalósításhoz segítőkre is, akik általában önkéntes alapon, elhivatottságból dolgoznak. A program operatív szintjén semmi sincs kőbe vésve, minden klubnál az adott körülmények határozzák meg a működést. A program által preferált sportág a pingpong.

A program finanszírozása – tekintettel a díjmentességet előíró alapelvre – szinte teljes mértékben állami/önkormányzati támogatásokból valósul meg. A támogatások volumene 2011-ig lehetővé tette a program helyi szintű megvalósítását és a gyakorlat terjesztését is, utána viszont jogszabályi környezet megváltozása drasztikusan csökkentette le a program költségvetését. A törvényi változás értelmében 2011-től kikerült a mindenkori sportot felügyelő minisztérium költségvetéséből az a támogatási sor, amelyből a programot támogatták. Azóta az Egyesület csak pályázati úton szerezhetsz minisztériumi forrásokat. A pályázati feltételek teljesítéséhez állandó minimum 20 fő, versenyek esetén minimum 80 fő igazoltan hátrányos helyzetű résztvevővel kellene rendelkeznie. Az Egyesület általában nem tudja beszerezni az ehhez szükséges igazolásokat, mivel azt a szülő kérelmezheti és ő is kapja meg. Tekintettel arra, hogy a legtöbb résztvevő fiatal családi gondokkal küzd és a szülői vonakodás miatt nincs igazoló papírja hátrányos helyzetéről, 2011-től az Egyesület nem képes minisztériumi támogatást szerezni. 2008-tól 2010-ig az Egyesület éves szinten

nagyságrendileg 25-30 millió forintból gazdálkodhatott, 2012-re ez a szám 2-3 millió forintra esett vissza.

A program elsődleges kommunikációs eszköze a program weblapja, amely kettős célt szolgál: egyfelől a klubokkal való kapcsolattartást teszi lehetővé, másfelől a gyerekek számára működik információs bázisként, eseménynaptárként. A másik preferált kommunikációs eszköz az Egyesület saját kiadású újsága, a Hírpong. A szervezők törekednek arra, hogy évente legalább 4 alkalommal kiadhassák. Hasznos információk, tapasztalatok találhatóak benne a klubok és a programban résztvevő emberek számára is. Az újság önmagában alkalmas a program terjesztésére is.

A program operatív munkájának eredményét nehéz mérni, mivel a programban résztvevő emberekről kevés információ áll rendelkezésre, továbbá a segítőknek nincs kapacitásuk ilyen adatokat felmérni. Általánosságban elmondható, hogy a program közvetlenül csökkenti az érintett fiatalok drog iránti érdeklődését, közvetett módon bűnözésüknek megelőzésében is segít. A program elterjedtsége önmagában eredménynek tekinthető, jelenleg Magyarország területén 10 megyében, 27 településen összesen 32 klub, míg a határon túl 4 országban (Ukrajna, Szlovákia, Románia és Szerbia) további 5 klub tagja a programnak.

A program hatásai egyértelműen megmutatkozhatnak például az asztalitenisz sportág szabadidős sportolói bázisának növekedésében. Azok a gyerekek, akik a programon keresztül megismerik és megszeretik a pingpongot, később nagy eséllyel vesznek részt a sportág szabadidős sportrendezvényein. A program résztvevői rekreáció jellegű foglalkozásokon kiszakadhatnak a szürke mindennapokból és testi-lelki felfrissülést nyújtó, izgalmas programokon vehetnek részt, amely során pozitív élettani hatások érik őket a sport által. A program által előidézett sajtóhatás 2005-2006 körül volt a legnagyobb, több neves újság cikkezett róla. 2004 és 2010 között éves szinten tartott konferenciát az Egyesület. A 2004-es konferencián kiadásra került a *Pörögj velünk!* című kiadvány, azzal a céllal, hogy módszertani irányítúként segítse új klubok létrehozását vagy meglévők üzemeltetését. A program roadshow-t is szervezett, amelynek két legjelentősebb állomása a Fővárosi Állat- és Növénykert, illetve a Városligeti Műjégpálya voltak.

TARTALOMJEGYZÉK

A PROJEKTGAZDA BEMUTATÁSA	6
SZERVEZET / TELEPÜLÉS STRATÉGIÁJA, PROJEKTTERVEZÉS.....	7
PROJEKT CÉLJA, CÉLCSOPORTJA.....	9
PROJEKT LEBONYOLÍTÁSA, TARTALMA	12
PROJEKT PÉNZÜGYI HÁTTERE, FINANSZÍROZÁSA	17
A PROJEKT KOMMUNIKÁCIÓS SAJÁTOSSÁGAI.....	22
EREDMÉNYEK	25
A PROJEKT HATÁSAI, DISSZEMINÁCIÓ	27
FÜGGELÉK.....	30

A PROJEKTGAZDA BEMUTATÁSA

A projekt gazdája jelenleg a Magyarországi Éjféli Sportbajnokság Egyesület (a továbbiakban: MÉSE, az Egyesület), amelyet 1999-ben jegyezték be 16918/1999 nyilvántartási azonosítóval, társadalmi szervezet típussal és sporttevékenység cél szerinti besorolással. Székhelye jelenleg 1036 Budapest, Lajos utca 121. IV. emelet 21. Képviselői Jakab Péter elnök és Németh Károly alelnök.

Az általuk üzemeltetett projekt, a Holdsugár Program alap ötlete, hogy az utcán csellengő tizenévesek számára biztosítson lehetőséget sportolásra, ismerkedésre, versenyzésre, szociális életre, az alkohollal és a kábítószerekkel való ismerkedés helyett. Az ötlet eredetileg az Egyesült Államokban született a múlt évszázadban, ahol G. Van Standyfer, egy marylandi szociális munkás tanulmányozni kezdte az éjszakai életet és rájött, hogy a serdülők bűnesetei és drogfogyasztásai zömmel éjfél után történnek. Éjszakai kosárlabda mérkőzéseket kezdett szervezni, melynek eredményeképpen egy éven belül a serdülőkori bűnözés 50%-al esett vissza a régióban. A program a mai napig él, és elérhető a www.amblp.com weboldalon.

Magyarországra az ötlet dr. Faragó Sándor, a „pingpong doki” által került, aki hallott az amerikai példáról és adoptálni kívánta azt. A III. kerületben lévő fogorvosi rendelőjébe elvitte saját pingpong asztalát és hétvégenként éjszakai bajnokságokat szervezett. Kezdetben csak ő és néhány kollégája játszottak, az idő múlásával viszont egyre több és több gyerek kezdett el beszivárogni a versenyekre, egy hónapon belül már 20-30 állandó résztvevő volt. A gyerekek minden alkalommal kaphattak szendvicset és üdítőt. A szülők is tudtak a programról, és komoly médiafigyelem is övezte. Ebben az időben kapta dr. Faragó Sándor a „pingpong doki” nevet egy újságírótól. 1993-ban végül hivatalosan is megnyílt az Óbudai Klub, az első hivatalos éjszakai pingpong klub.

1999-re annyira elterjedt a program, hogy szükségessé vált egy olyan szervezet létrehozása, amely a klubokat összefogja, tevékenységüket segíti és koordinálja, és ennek folyamányaként megalapították az Egyesületet.

Az Egyesület holding jelleggel fogja össze az olyan szervezeteket, amelyek éjszakai sportbajnokságokat szerveznek a helyi fiatal közösségek számára, főként drog-prevenációs céllal. Ennek gyakorlati haszna a nagyobb érdekérvényesítő képesség és közös pályázati lehetőség a tagszervezetek részére.

SZERVEZET / TELEPÜLÉS STRATÉGIÁJA, PROJEKTTERVEZÉS

A MÉSE 2010-ben kiadott négy éves stratégiai programja alapján deklarált stratégiai célok:

1. Integráció – erőter növelés

Jelenleg a MÉSE-nek 37 tagszervezete van, 32 Magyarország területén, 5 pedig a határon túl. Annak érdekében, hogy a program szélesebb körben elterjedhessen, szükséges a tagok, illetve tagszervezetek számának emelése. Végrehajtói és döntéshozói szinteken is szükség van a program terjesztésére, mert ezáltal további támogatások szerezhetőek. Fontos az is, hogy a tagok, szervezetek ismerjék egymást és kapcsolatban legyenek egymással, mert az információk és tapasztalatok gyors áramlása segíti a program működését.

2. Finanszírozási háttér bővítése

Az Egyesületnek szüksége van pályázatfigyelési és pályázatírási mechanizmusra, amellyel a saját és tagszervezetei munkáját könnyítheti meg. Pályázati forrásokból új projektek születhetnek, amelyek tovább vihetik az Egyesület jó hírét.

A finanszírozási háttér magántőke bevonásával jelentősen bővíthető. Meg kell keresni az olyan személyeket, szervezeteket, vállalatokat, vállalkozásokat, akik bármilyen formában érintettek lehetnek a MÉSE programjaiban. A megkeresettek, mint magánszemélyek is hozzájárulhatnak némi forrással a MÉSE működéséhez.

A szervezetet támogatni természetbeni juttatásokkal is lehet, amelyek segítenek a rendezvények lebonyolításában (élelmiszer, sporteszközök, stb.).

A deklarált célokon túl megjelennek további, nem konkrétan megfogalmazott stratégiai célok, ilyenek például egyrészt a marginalizálódás és másrészt a kirekesztettség elleni fellépés. A marginalizálódás a mai modern kor társadalmi jelensége, jelentése a társadalom szélére, peremére való sodródás. Ezt tudja a sajátos eszközrendszerével megakadályozni a szabadidős, rekreációs célú asztalitenisz azzal, hogy elősegíti az érintett fiatalok körében a társadalmi befogadást.

Fontos célként jelenik meg a programban a fiatalok szabadidősportban való részvételének növelése is. Főként szociális program lévén a résztvevők a program adta lehetőségen kívül nemigen juthatnak szabadidős sportolási lehetőséghez, vagy egyszerűen nem érdeklődnek iránta. A program hatására viszont pozitív változáson mehetnek keresztül, amely eredményeképpen több szabadidősport rendezvényen akarnak majd részt venni.

További, konkrétan meg nem fogalmazott cél kedvező élettani és életmódbeli változások elérése a résztvevőknél. A rendszeres szabadidős sporttevékenységek, ezen belül az asztaliteniszezésnek előnyös, mérhető hatásai vannak az emberi szervezetre, éppen ezért a Magyar Asztalitenisz Szövetség is megfogalmazta ezeket a saját céljai között. Fontos még megemlíteni, hogy a szövetség *grassroot* területeként tekint az ilyenfajta tevékenységre. Ha a résztvevő fiataloknál rendszeressé válik a részvétel és ez által a sportolás iránti állandó vágy, illetve akár egy magasabb szintű mozgásigény kialakul, az hosszú távon az egész magyar sport érdekeit szolgálja.

A projekt tervezése és megvalósítása rutinszerűen zajlik, alapját egy remek ötlet adja, a projekttervezés pedig erre az ötletre támaszkodik. A projekttervezés során a gyakorlati megvalósítás volt a fókuszban, mivel a tervezést a projektben jelenleg is dolgozó gyakorlati szakemberek végezték. Általánosságban elmondható, hogy a projektben résztvevő tagszervezeteknél nem magasan kvalifikált szakemberek dolgoznak, hanem olyan emberek, akik szeretik az asztaliteniszt és/vagy szeretnék fellépni a fiatalokat érintő társadalmi problémák ellen.

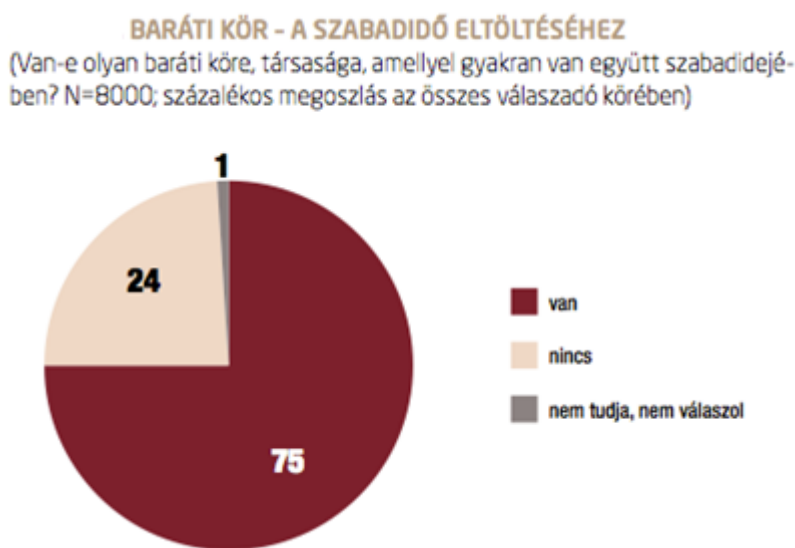
PROJEKT CÉLJA, CÉLCSOPORTJA

A Holdsugár Program célja, hogy hátrányos helyzetű fiatalok szabadidős szociális sport tevékenységét szervezze. Családpótló jellege van, és egyben olyan prevenciós program, mely az éjszakai droghasználat helyett kínál lehetőséget:

- *Sportolni – szabadidősport jelleggel*
- *Meleg, világos és fűtött helyen lenni*
- *Élelmiszerhez jutni*
- *Közösségbe tartozni*
- *Társat keresni, barátkozni*

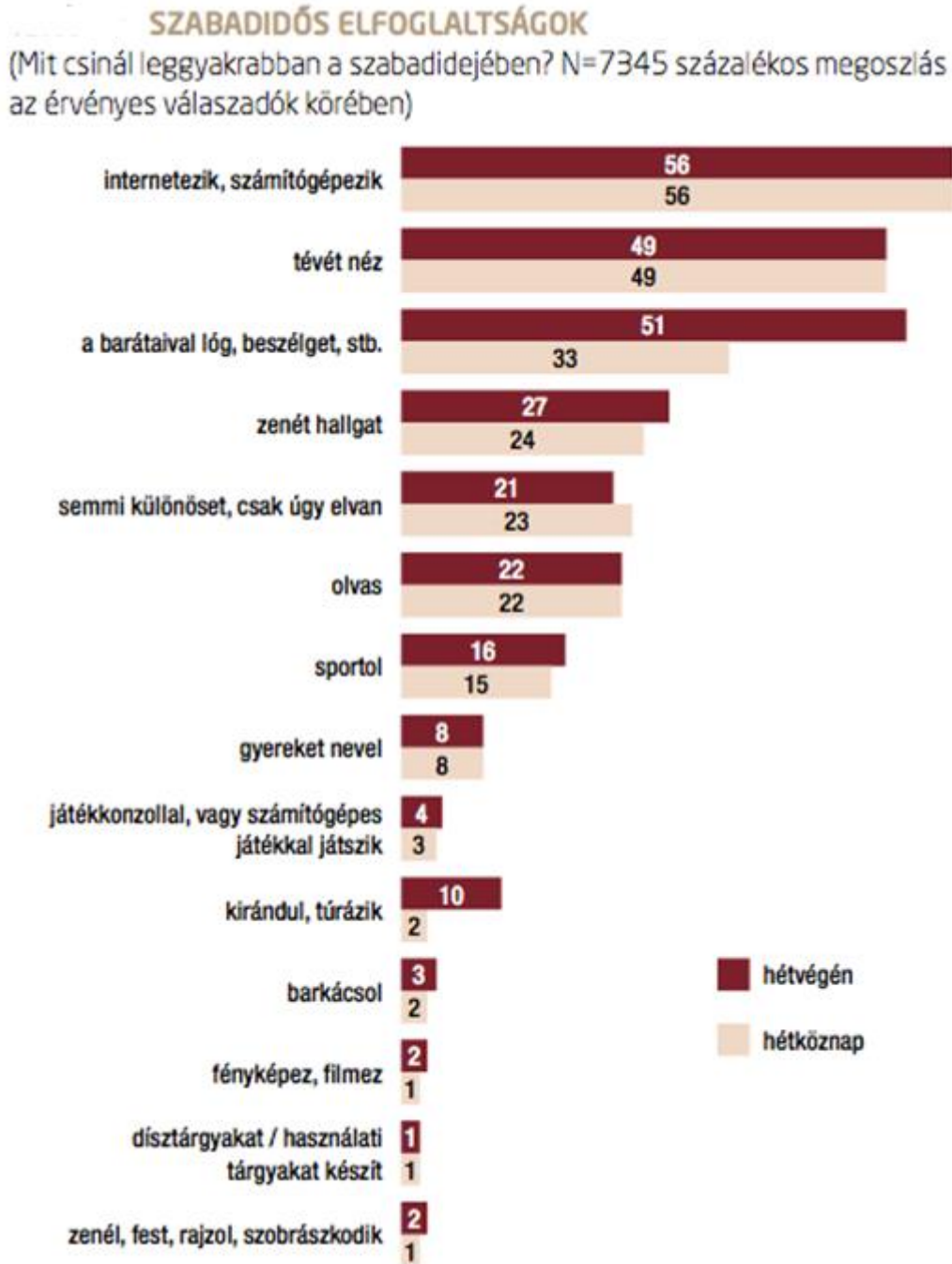
A program elsődleges célcsoportja az olyan hátrányos helyzetű tinédzserek, akik gyakran töltik az éjszakát az utcákon. Azonban a szervezők korosztálytól függetlenül minden hátrányos helyzetű embert szívesen látnak. Sok esetben jót is tesz az ottani fiatal korosztállal, ha idősebb ember is megfordul az eseményeken és sportolás közben megoszthatja élettapasztalatait a fiatalokkal. Meg kell említeni, hogy a rendezvényeken a résztvevők túlnyomó többsége fiú, ezért valahogyan meg kell találni a módját, hogy az érintett célcsoportból lányok is részt vegyenek. Lányok részvétele a fiúk számának emelkedését eredményezi a tapasztalatok szerint.

A célcsoport más szemléletű meghatározásához a *Magyar Ifjúság 2012. Kutatás* eredményeit használhatjuk fel.

1. ábra (forrás: Magyar Ifjúság 2012. Kutatás)

A kutatás alapján a magyar fiatalok 24%-ának nincs olyan baráti köre, akivel rendszeresen együtt tölti szabadidejét. Ők a rendszeres közös sportolás során könnyen szerezhetnek új barátokat, így célcsoportként jelennek meg a program számára.

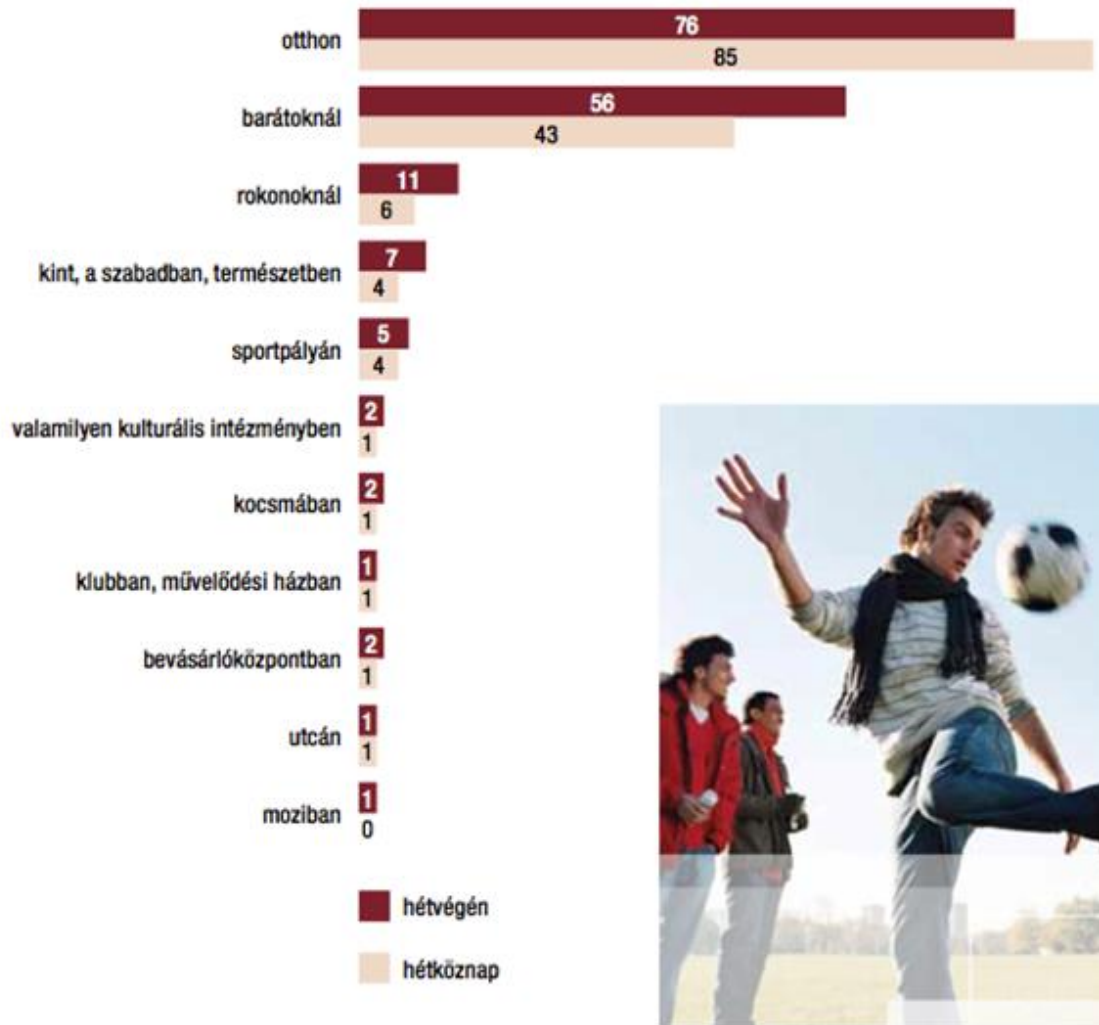

2. ábra (forrás: Magyar Ifjúság 2012. Kutatás)

A szabadidős elfoglaltságok szerinti eredményben a megkérdezettek 21-23%-a szabadidejében semmit sem csinál, csak létezik cél nélkül, elvan. Ha a program adta sportolási és egyéb lehetőségek felkeltik az érdeklődését, ők is célcsoporttá válhatnak a program számára.

A SZABADIDŐ ELTÖLTÉSÉNEK HELYE

(Hol tölti szabadidejét a leggyakrabban egy átlagos hétköznapon illetve hétvégén? N=7345; százalékos megoszlás az érvényes válaszadók körében)

3. ábra (forrás: Magyar Ifjúság 2012 kutatás)

Abban az esetben, ha a szabadidő eltöltésének helye alapján akarjuk a célcsoportot meghatározni, a kutatás alapján a válaszadók 1%-a az utcán, 1-2%-a pedig a bevásárlóközpontokban tölti a szabadidejét. Ők mindannyian potenciálisan a program célcsoportját képezik.

PROJEKT LEBONYOLÍTÁSA, TARTALMA

A MÉSE összefogja azokat a klubokat, amelyek a hátrányos helyzetű fiataloknak kínál éjszakai sportolási lehetőséget, jelenleg 32 helyszínen országon belül, 7 országhatáron kívül. Mivel a MÉSE tagszervezeti alapon működik, az egyes kluboknak szabad keze van a rendezvények szervezésében és lebonyolításában. Az is a szabad kéz mellett szól, hogy minden klubnál más és más feltételek állnak rendelkezésre a szervezők számára. Ahhoz, hogy a program mégis egységes maradjon, alapelveket és alapvető szükségleti listát határoztak meg a tagszervezetek számára.

A Holdsugár program 7 alapelve:

- *Díjmentesség* – mindenki díjmentesen vehet részt a programokon
- *Étkeztetés* – minden résztvevő díjmentesen ehet és ihat
- *Káros szenvedélyektől mentes helyszín* – mindenféleképpen olyan helyszínre kell a foglalkozásokat szervezni, ahol semmilyen káros szenvedély nem veszélyezteti a fiatalokat, következésképpen nem lehet kocsmába, diszkóba, stb. helyre szervezni
- *Esti-éjszakai nyitva tartás* – törekedni a 20 és 24 óra közötti nyitva tartásra a helyszíneken, természetesen rugalmasan.
- *Rendszeresség* – lehetőleg pénteken/szombaton, az év minden szakaszában folyamatosan legyenek programok, minél kevesebb megszakítással
- *Versenyzés és díjazás* – lehetőleg minden alkalommal versenyt rendezni és minden résztvevőt díjazni. Aki nem akar a versenyen elindulni, másképpen kell a közösségi életbe bevonni.
- *Sport jelleg* – törekedni minden foglalkozás során a sport jellegre.

Általánosságban éjféli sportbajnokság lebonyolításához szükség van:

Helyiség – ez lehet osztályterem, aula, művelődési ház, templom területe, iskolai területek, azaz olyan tér, ahol sportolni lehet. Bármilyen olyan nagyságú helyiség megfelelő, ahol legalább 2 pingpongasztal és egy csocsóasztal elfér. Nem szerencsés túl nagy termet választani, mert elveszik a családias, bizalmi légkör a résztvevők között, ugyanakkor a helyiség sajátosságai nagyban meghatározzák azt, hogy milyen sportágak kerülhetnek szóba a lebonyolításnál.

Eszközök – Bármilyen olyan játék és annak kiegészítői, játékszerei, amelyen a fiatalok játszhatnak, pl. pingpongasztal és ütők, csocsó, darts tábla és nyilak, kosárlabda, focilabda, társasjátékok.

Élelmiszer – a rendezvényeken minden betérő díjmentesen étkezhet, egyszerűbb ételeket (zsíros kenyér, szendvics) és italokat (tea, üdítő) fogyaszthat. A versenyeken indulók díjat is kapnak, ami a legtöbb esetben egy tábla/szelet csokoládé.

Segítők – szükség lehet egy főszervezőre, aki az adminisztrációs feladatokat látja el. Neki nem szükséges minden péntek-szombaton részt venni a rendezvényeken, az ő feladata a működés zavartalan biztosítása. A „fronton” lévő segítők száma 3- 5 fő között lenne ideális, ami a klub nagyságtól függhet. A segítők végzettsége nem szempont, bár nem baj, ha van némi affinitása a sporthoz, ifjúsághoz és esetleg a problémák helyes kezeléshez. Feltétlenül fontos, hogy a segítők abszolút önkéntesen elhivatottságból jöjjenek. Nehéz biztosítani, de törekedni kell a segítők állandóságára, mert a legtöbb résztvevő valamilyen szinten érzelmileg is kötődik a segítőkhez. Egy állandó résztvevő sokkal inkább lesz hajlandó megnyílni és őszintén beszélni egy olyan segítővel, akit régebb óta ismer, mint egy új, ismeretlennel.

Résztvevők – a legfontosabb természetesen, hogy legyen elegendő számú, rendszeres résztvevője a foglalkozásoknak.

A kluboknak saját lábán kell elindulni, ehhez a MÉSE az előzőekben leírt támpontokat, és tapasztalatait nyújtja segítségül. Korábban olyan is előfordult, hogy egy új klub az elinduláshoz kölcsönkérte a MÉSE tulajdonában lévő pingpongasztalokat, és miután kilátásban volt új asztalok megvétele pályázati pénzből, így az egyesület otthagytá az új klub számára az asztalokat. Olyanra is volt példa, hogy a MÉSE biztosította a felszerelést a klub elindulásához, ebből is leszűrhető, hogy ha van mit, akkor szívesen adnak a sajátjukból a programba bekapcsolódó szervezeteknek.

Az előbbi példákból is látszik, hogy az operatív szinten semmi sincs kőbe vésve. Ha megvan a szándék és a feltételek egy része, el lehet indítani a klubot. Az, hogy milyen sportágakban mérhetik össze erejüket egymással a résztvevők, a szervező klub döntése. Preferált az asztalitenisz, mivel a sport jellegéből adódóan nem kerülnek fizikai kontaktusba egymással az ellenfelek. Van egy asztal is közöttük, így egy kialakult konfliktus nehezebben megy át fizikai erőszakba. Lehetőség van még léghoki, csocsó és társasjátékok használatára is, itt ugyanez az elv érvényesül. Lehetőség van egyszerűbb sportokra is, mint például a darts. Nehezebb dió a kosárlabda és a foci. A tapasztalatok szerint a foci majdnem minden alkalommal eldurvul, így nem sok helyen működik, a kosárlabda viszont meglepően jól bevált, sportszerű keretek

között játsszák a fiatalok. Szóba kerültek korábban a kártyajátékok, különös figyelemmel a pókerre, azonban fennáll a veszélye, hogy aki egy ilyen programon pókerezik, az később pénzben is fog, emiatt ezt nem preferálják. Mivel a program maga egy prevenciós program, minden káros szenvedélyt kerülni kíván.

1. kép Sportszerű mérkőzés (forrás: www.holdsugar.hu)

A résztvevő gyerekek a versenyek alkalmával fokozott izgalmi állapotba kerülnek, így elkerülhetetlen néhány konfliktus kialakulása. A segítők pontosan azért vannak ott, hogy ezeket a konfliktusokat kezeljék. Ha a békéltetés sikerrel jár, minden rendben van, mehet tovább a versenyzés, viszont ha nem sikerül a konfliktust megoldani, előfordul, hogy a segítők elküldik a rendbontó személyt és megmondják neki, hogy mikor jöhet legközelebb. A tapasztalatok szerint az ilyen alkalmak utáni első találkozás egy szívből jövő bocsánatkérés, amit a közösség elfogad, és máris kezdődhet a sportolás. A program egyben drog-prevenciós program is, emiatt már meglévő drogproblémákkal küzdő gyerekekkel nem foglalkozik. Előfordult olyan, hogy egy gyerek illuminált állapotban jelent meg az egyik foglalkozáson, őt a szervezők megkérték, hogy ne jöjjön többet, mert rossz példát mutat a többiek számára.

Mint a célcsoport meghatározásnál említettem, korosztálytól függetlenül mindenkit szívesen lát a program, aki szeretne valahova tartozni. Előfordult, hogy gyerekek családdal együtt jöttek játszani, vagy a szülő a klubba ment a gyereket keresve. Ők is mindannyian játszhatnak, ehetnek, ihatnak és részt vehetnek a közös programokon. Gyakran jót tesz a közösségnek, ha idősebbek is jelen vannak és példát tudnak mutatni a gyerekek számára.

Fontos alapelv, hogy lehetőleg minden sportágban legyen verseny. A gyerekek szeretik a kihívást, izgalmat élnék át miközben sportolnak, a programban leszűrt tapasztalatok alapján az egészséges versengés jót tesz a közösségnek is.

2. kép Egészséges verseny (forrás: www.holdugar.hu)

A versenyközpontúság miatt a MÉSE kidolgozott egy egységes verseny lebonyolítási rendet, amelytől az egyes tagszervezetek eltérhetnek, de irányadóként szolgálhat mindenki számára a programban. Mivel a preferált sportág a pingpong, a lebonyolítási rend is ehhez a sportághoz lett igazítva.

A versenyek lebonyolítása során minden alkalommal a gyerek kategóriák versenyeznek először. A résztvevők számától és nemétől függően el lehet elkülöníteni a fiúkat és lányokat, de nem fontos. Minden asztalon gyerekek játszanak. Fontos elv, hogy addig felnőtt ne álljon asztalhoz játszani, ameddig az összes gyerek kategória versenye le nem zajlott, általában a jelen lévő felnőttek addig segítenek a pontok számolásában és a lebonyolításban.

Fontos, hogy 2-3 kategóriában külön asztalokon, de egyszerre játsszák a döntőket. Kiemelt asztalon, bíróval, olyan módon hogy mindenki a döntő résztvevőit nézze. A többi asztalon

lehetőleg ne játsszanak közben, a figyelem csak és kizárólag a döntősökre összpontosuljon. Amikor vége a döntőknek, azonnal eredményhirdetést tartani. A cél, hogy mindenki a helyezetteket nézze és ünnepelje.

Ha a gyerekek versenyének vége, 3 felnőtt kategória versenyét lehet megtartani. A férfi, női és haladó kategória külön versenyez egymástól, vigaszágas tábla rendszerrel az elődöntőig ahonnan egyenes kieséses rendszert ajánlanak. A versenyeken a szurkolás természetesen megengedett, de csak normális keretek között.

A leírt tapasztalatok és információk mindegyike az Egyesület vezetőjével, Jakab Péterrel történt félig strukturált interjúból származik.

PROJEKT PÉNZÜGYI HÁTTERE, FINANSZÍROZÁSA

A program finanszírozása – tekintettel a díjmentességet előíró alapelvre – szinte teljes mértékben állami/önkormányzati támogatásokból valósul meg. A támogatások volumene 2011-ig lehetővé tette a program helyi szintű megvalósítását és a gyakorlat terjesztését is.

A program finanszírozásában 2010-ben töréspont következett be, amely jogszabályi változásoknak volt köszönhető. A jogi környezet változása a finanszírozás drasztikus csökkenését eredményezte, amelyet ábrákon fogok bemutatni.

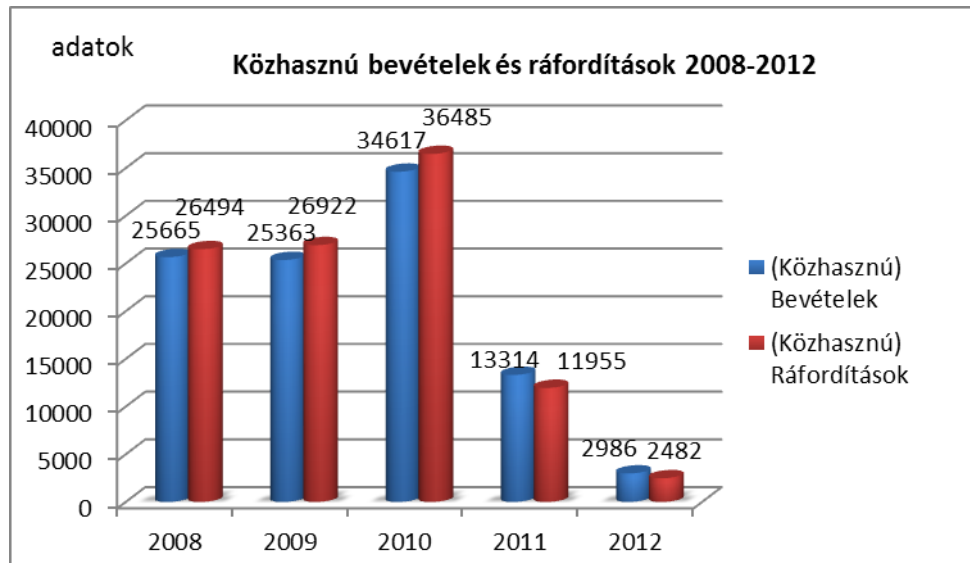
A jogszabályi változás értelmében 2011-től a mindenkori sportot felügyelő minisztérium költségvetéséből az a támogatási sor, amelyből a programot támogatták, kikerült. Azóta az Egyesület csak pályázati úton szerezhethet minisztériumi forrásokat. A pályázati feltételek teljesítéséhez alapesetben minimum 20 fő, versenyek esetén minimum 80 fő igazoltan hátrányos helyzetű állandó résztvevővel kell rendelkeznie. A hátrányos helyzet igazolásáról szóló okiratokat a MÉSE-nek nem igazán lehetséges megszereznie, mert a folyamat több problémába ütközik:

- Az igazoló dokumentum kiállítását a szülő kérelmezi a település jegyzőjénél
- A jegyző ezt követően bekéri a család vagyonyilatkozatát, családsegítő és a gyerek iskolájának véleményét kéri
- A határozatot, amennyiben a jegyző kiadta, csak a szülő kapja meg, csak ő tudja bemutatni
- A szülő nem kötelezhető a dokumentum bemutatására a MÉSE-ben, továbbá adatvédelmi problémákba is ütközik a határozat lemásolása és regisztrálása

A probléma 2011-ben realizálódott, de a mai napig sem sikerült megoldani. A legtöbb résztvevő gyerek családi problémákkal küzd (elvált szülők, nagyszülői felügyelet stb.), így nem áll módjában megszereznie az igazolást.

Klasszikus szponzora a programnak nincs, viszont kisebb barter jellegű támogatások jelen vannak a program életében. Gyakran előfordul, hogy a terem vagy helyiség bérleti díját elengedik, vagy a helyi közért nem kér pénzt a néhány palack üdítőért, amelyet a versenyek során a résztvevők isznak meg. Olyanra is volt példa, hogy az And1 sportszergyártó cég reklámkampányában kapott támogatást az Egyesület, illetve a Coca-Cola is részesítette már egyszeri támogatásban a programot. Fontos megemlíteni, hogy a program szervezői jó kapcsolatot ápolnak a Joola pingpong felszereléseket gyártó céggel.

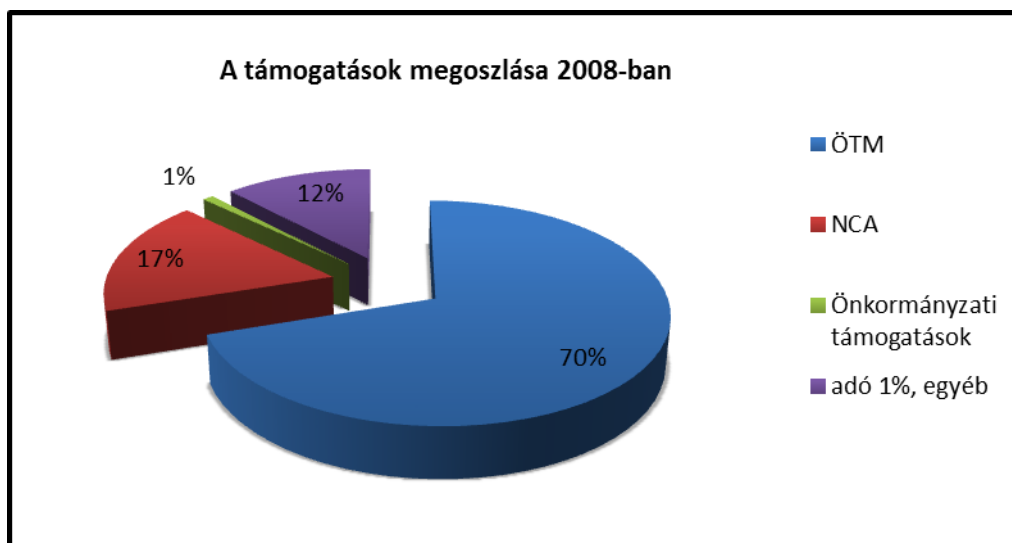
Az ábrák és az összefoglaló táblázat a nyilvános felületeken közzétett éves beszámolók alapján készültek.

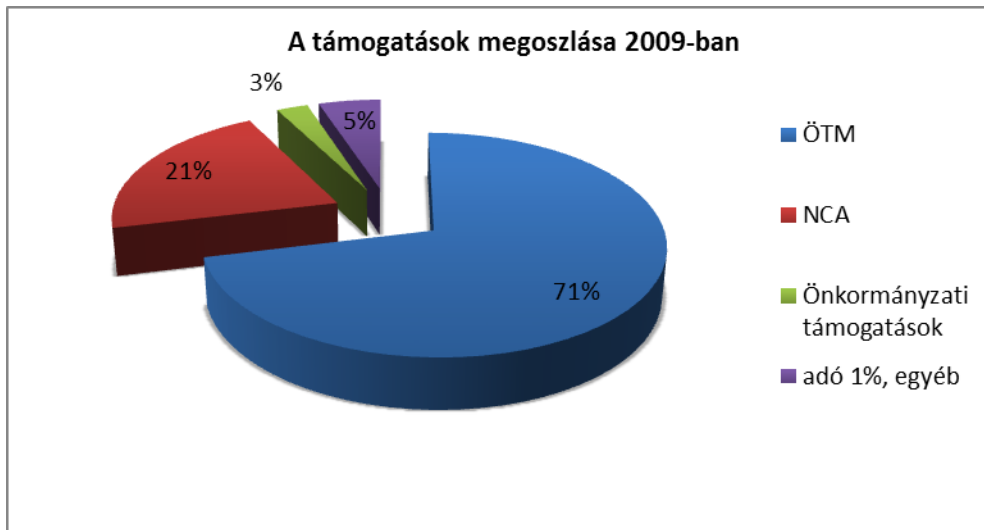
4. ábra (forrás: saját szerkesztés)

Az Egyesület évek szerinti bevételek és kiadások grafikonján is látszik, hogy 2010 után drasztikusan csökkentek a bevételek, ezáltal a kiadások is. A 2013-as adatok még nem álltak rendelkezésre, de a fent leírt jogi probléma megoldatlansága miatt sejthető, hogy továbbra is alacsonyok maradnak az elmúlt év adataihoz képest.

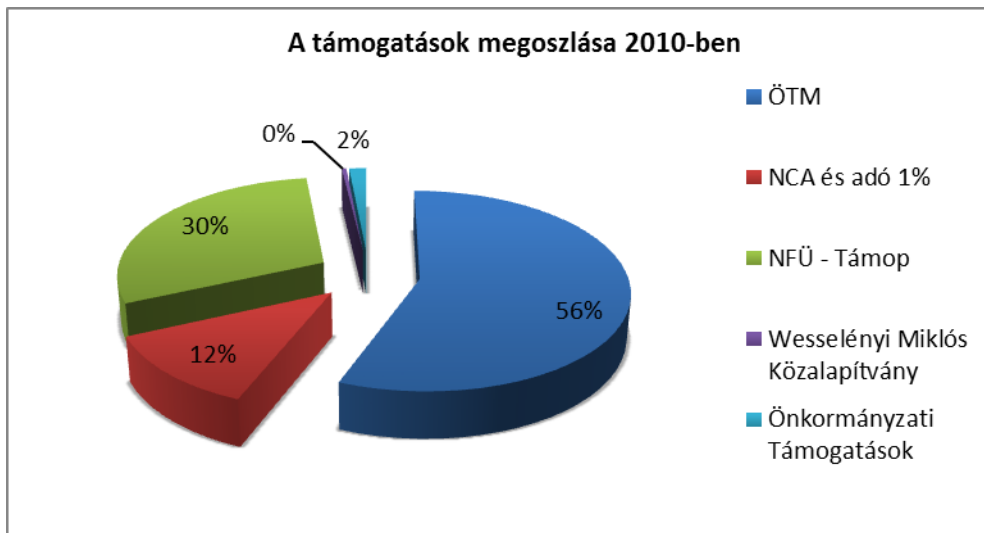
Mivel nonprofit szervezetről beszélünk, a program költségvetése szinte teljesen támogatásokból áll össze. Ezek megoszlása évenként:

5. ábra (forrás: saját szerkesztés)

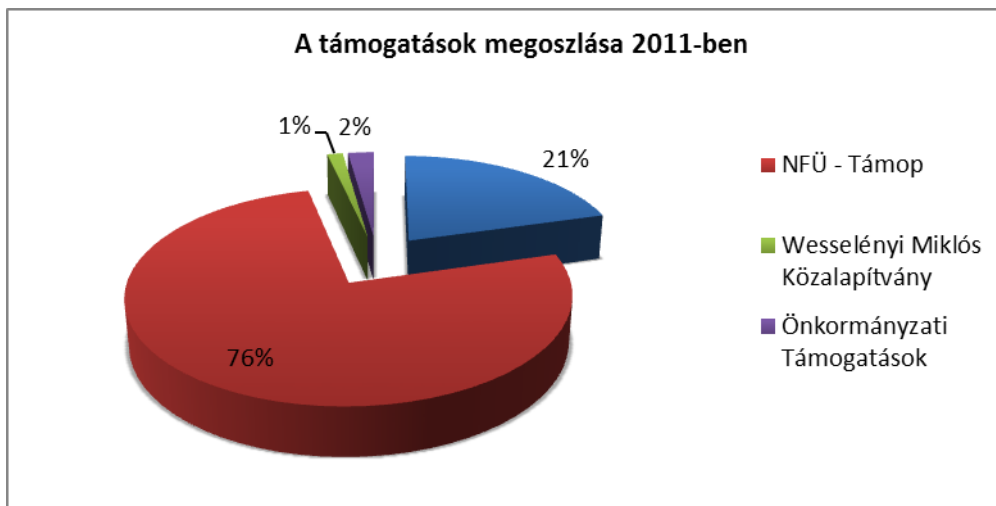
6. ábra (forrás: saját szerkesztés)

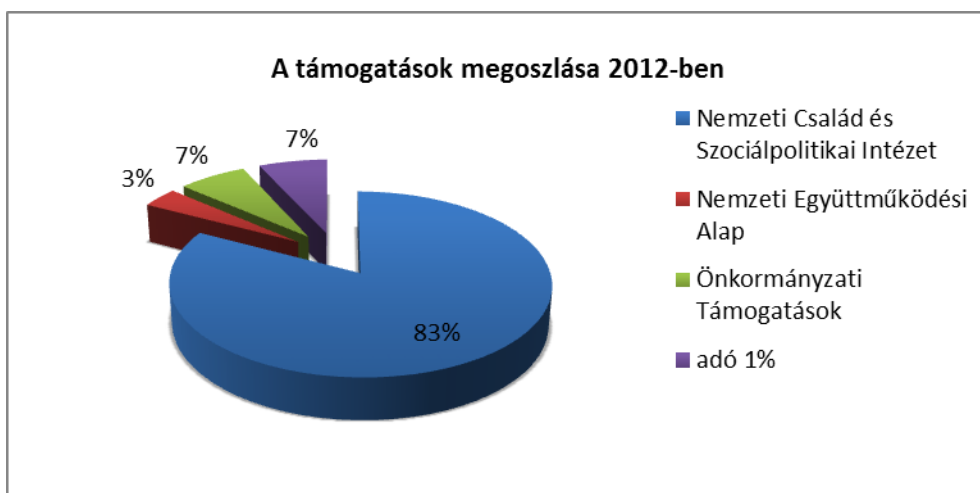
7. ábra (forrás: saját szerkesztés)

A 2008 és 2010 közötti időszakban láthatóan a támogatások jelentős részét az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium (ÖTM) adta, kisebb részét pedig a Nemzeti Civil Alap (NCA) támogatása tette ki. A támogatások között megjelenik az adó 1%, amelyet közcélú adományként az adózók adhatnak a programnak.

2010-ben támogatást nyert a program a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség – Társadalmi Megújulás Operatív Programjában (TÁMOP), illetve megjelent támogatóként a Wesselényi Miklós Közalapítvány, mely szervezet hozzájárult a bevételek magas alakulásához.

8. ábra (forrás: saját szerkesztés)

9. ábra (forrás: saját szerkesztés)

2011-ben az összes támogatás mintegy 76%-át a TÁMOP-ból szerezte a program, további 21%-ot a Nemzeti Civil Alap támogatása és a közcélú adományok tettek ki. Továbbra is jelen volt támogatóként a Wesselényi Miklós Közalapítvány.

2012-ben az összes támogatás jelentős részét a Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet adta, kisebb részét az önkormányzatoktól és közcélú adományokból adó 1%-ok formájában befolyó támogatások. Megjelent új támogatóként a Nemzeti Együttműködési Alap.

Látható, hogy mennyire különválik a 2010 előtti és utáni időszak a kapott támogatások szerkezetében is. A 2010-ig kiszámíthatóan és stabilan kapott minisztériumi támogatás megszűnt, helyette főleg szociális és sport célú állami szervezetektől szerzett támogatást a program.

Éjféli Sportbajnokság

	2008	2009	2010	2011	2012
(Közhasznú) Bevételek	25665	25363	34617	13314	2986
(Közhasznú) Ráfordítások	26494	26922	36485	11955	2482
Támogatások		2008	2009		
ÖTM		18000	18000		
NCA		4418	5334		
Önkormányzati támogatások		225	650		
adó 1%, egyéb		3093	1289		
összesen:		25736	25273		
Támogatások		2010	2011		
ÖTM		17903	0		
NCA és adó 1%		3893	2294		
NFÜ - Támop		9520	8463		
Wesselényi Miklós Közalapítvány		130	150		
Önkormányzati Támogatások		485	250		
összesen		31931	11157		
Támogatások		2012			
Nemzeti Család és Szociálpolitikai Intézet		1845			
Nemzeti Együttműködési Alap		82			
Önkormányzati Támogatások		152			
adó 1%		152			
összesen:		2231			

1. Táblázat: összefoglaló az éves beszámolók alapján (forrás: saját szerkesztés)

A PROJEKT KOMMUNIKÁCIÓS SAJÁTOSSÁGAI

A program elsődleges kommunikációs eszköze a weboldal, amely a *www.holdsugar.hu* címen érhető el. A weboldal maga egy nyílt CMS rendszer alapú, jól áttekinthető honlap. Sajnos, kis képernyőre (mobil, tablet) optimalizált verziója nincs, pedig a mai világban rengetegen böngésznek utazás közben „okos” eszközeikről. Angol nyelvre váltási lehetőség van, ami könnyítheti a határon túl működő klubokkal való kapcsolattartást.

A honlap alapvetően a program iránt érdeklődő bármilyen személynek vagy szervezetnek szól. Ha célcsoportnak a potenciális vagy már meglévő tagszervezeteket tekintjük, az egyesület weblapja a kapcsolattartás és információáramlás kétirányú eszköze. A klubok az ország területén szétszórva helyezkednek el, így a program szervezői a weboldal segítségével képzelik el a költséghatékony kommunikációt. A tapasztalatok szerint viszont a webes üzenő fal és e-mail jellegű kommunikáció nem működik hatékonyan, gyakran hetekig nem válaszolnak egymásnak a felek. Ha pedig a célcsoportot a potenciális vagy már résztvevő gyerekek tekintjük, számukra az eseménynaptár és általános információs bázis szerepét töltheti be. Rengeteg fénykép van fent, valamint a fiatalok számára hasznos életmódbeli és gondolkodásmódbeli gondolatébresztő-fejlesztő cikkek, tanulmányok. Kérdés persze, hogy ez a célcsoport mennyire van jelen az interneten és így mennyire jut el hozzá az információ?

Az Egyesületnek van Facebook oldala, amely szintén a kétirányú kommunikáció eszköze. Hasznos és érdekes cikkek jelennek meg rajta posztként, kérdéseket lehet rajta feltenni és azokat megválaszolni. A kedvelők száma alacsony, nem érhető el vele sok ember.

A program másik nagy kommunikációs csatornája saját kiadású újsága, a Hírpong. Az újság A/5 papírméretű, 15-20 oldal terjedelmű színes nyomtatvány. A program szervezői törekednek arra, hogy évente legalább 4 alkalommal kiadják.

Tartalmát tekintve minden célcsoport megtalálja benne a maga érdeklődését felkeltő tartalmat, így több funkciót is ellát. Egyrészt, módszertani és tapasztalati információk jelennek meg benne, amelyeket általában a program valamelyik résztvevő klubja szed össze, és bocsátja a többi klub rendelkezésére az újságon keresztül. Másfelől, sok a mai tinédzsereket érintő szociológiai és pszichológiai cikk és tanulmány van a kiadványokban, amelyekről a klubok és talán maguk a résztvevő gyerekek is szívesen olvasnak. Általában a kiadványokat egy oldalnyi szórakoztató vicc zárja.

Az újság rendkívül alkalmas a program terjesztésére úgy, hogy a rendezvényeken kirakva a gyerekek elolvashatják, elvihetik és megmutathatják esetleges sorstársaiknak, de akár szüleiknek is.

3. kép Hírpong újság fedőlap, 2008/02 kiadvány
(forrás: www.holdsugar.hu/download/hirpong/hirpong_2008_2.pdf)

A fiatalok megszólítása kulcskérdés, amely legtöbbször szájreklám útján valósul meg. Ez a módszer ingyenes és rendkívül hatékonyan érhető el vele a program ismertségének terjedése a fiatalok között.

A helyi körülményekhez alakítva mindenhol más és más taktika működik a fiatalok megszólításához. Egy kis faluban elég néhány, a társak körében népszerű gyereknek szólni, és gyakorlatilag a falu összes lakója hall a programról. Nagyobb településeknél a program

szervezői iskolákba szervezik a rendezvényeket (Némethné, 2008), mert oda amúgy is sok gyerek jár és viheti el a program jó hírét.

Egyszerűen azzal, hogy jól láthatóan, transzparens módon kezdenek el a szervezők játszani egymással, fel lehet kelteni a környéken lévő fiatalok érdeklődését, ha pedig már odajött megnézni, a szervezők megkérdezik, hogy nincs-e kedve beállni és játszani.

A szervezők rendszeresen tesznek ki plakátokat a megfelelően forgalmas helyekre, továbbá a plakát kicsinyített mását szórólapként szétszórják az iskolákban.

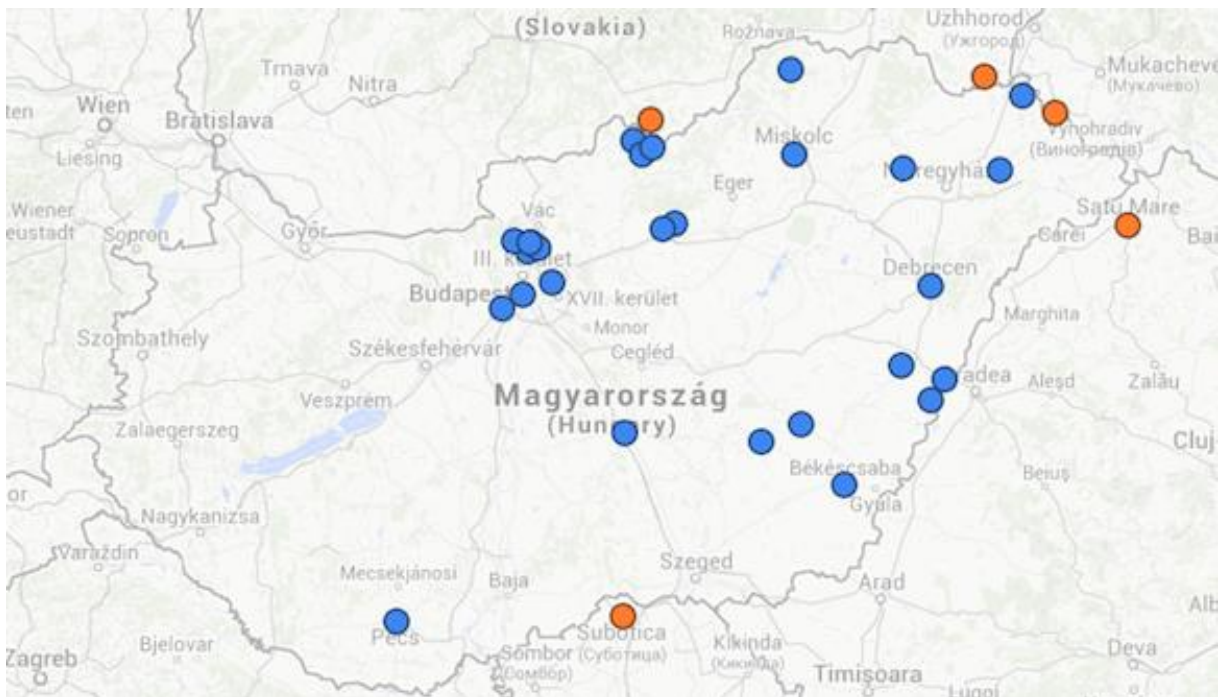
4. kép Plakát sablon (forrás: Hírpong újság 2008/02 kiadvány)

Ha egy olyan település, ahol a program jelen van, valamilyen közösségi programot szervez a lakók számára, arra a klub általában kitelepül és pingpong asztalokat állít fel. Az ilyen alkalmak szintén remek lehetőséget biztosítanak a program terjesztésére.

EREDMÉNYEK

Eredménynek tekinthető a program elterjedtsége Magyarországon, és a határon túl. Magyarország területén 10 megyében, 27 településen összesen 32 klub, míg a határon túl 4 országban (Ukrajna, Szlovákia, Románia és Szerbia) további 5 klub tagja a programnak.

A következő ábra a program országos lefedettségét mutatja. A kék szín a magyarországi, a narancs szín a határon túli programban résztvevő klubokat jelöli.

10. ábra (forrás: saját szerkesztés)

A nagyobb városokban mint például Budapest, Debrecen vagy Miskolc, több résztvevő klub is van. Ez a városban élő hátrányos helyzetű gyerekek és a program iránti érdeklődő szervező klubok számával függvénye.

A klubok területi elhelyezkedése alapján a program főleg Kelet-Magyarországot fedi le. Ez részben előny, mert könnyen tudnak egymásnak igény esetén a klubok eszközöket kölcsönadni. Abban a tekintetben viszont hátrány, hogy a Nyugat-magyarországi régió szinte teljesen lefedetlen, a program terjesztését érdemes lenne ebbe az irányba állítani. A határon túl működő klubok mind határ közeli településeken helyezkednek el.

Eredménynek tekinthető az is, hogy a drasztikusan lecsökkent támogatás ellenére a program még mindig él, és növekedésre törekszik. A program jelenleg átmeneti alulfinanszírozottságban van, azonban csökkentett üzemmódban is, de képes eltartani saját magát.

A program eredményei nem igazán mérhetőek, mivel semmilyen adat nem áll rendelkezésre a résztvevőkről. Ők csak jönnek, pingpongoznak, és jól érzik magukat. A kluboknál dolgozó segítőknek sajnos nincs kapacitásuk arra, hogy mérjék az eredményt, melynek sok eleme nehezen mérhető.

Abban az esetben, ha egyetlen gyerek is a drog helyett a sportolást választja, a program eredményt ért el. Általánosságban elmondható, hogy a program közvetlenül az érintett fiatalok drogok iránti érdeklődését, közvetett módon bűnözését csökkenti.

Eredményként tekinthetünk az egyes klubok létszámaira, mint a program által behálózott tömegre. Pontos információ a fent említett kapacitásbeli hiányok miatt itt sem áll rendelkezésre, csupán jelenléti íveket töltenek ki a résztvevőkkel. A település mérete nagyban befolyásolja, hogy hány fő az állandó létszám a klubban. Szentendrén például az állandó létszám 20 fő körül alakul a rendezvényeken. A segítők számának alakulása minden alkalommal a gyerekek létszáma és a lehetőségek függvénye.

név		január	február	március	április	május	június	július
borla	gerő	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
borla	zoltán	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
csákvári	norbert	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
Csanádi	Antal	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
déri	tamás	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
domonkos	alex	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
domonkos	xavér	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
lakab	gerő	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
lakab	olívér	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
kazsimér	ádám	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
kis	istván	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
klénner	tamás	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
lanczkv	vivienn	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
miskolczi	jános	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
nanv	Katalin	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
nék	ferenc	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
nék	tamás	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
váranv	szabolcs	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x
vítovszki	lászló	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x	x x x x x

11. ábra A szentendrei klub jelenléti íve 2010 első félév (forrás: Jakab Péter)

A PROJEKT HATÁSAI, DISSZEMINÁCIÓ

A program hatásai egyértelműen megmutatkozhatnak például az asztalitenisz sportág szabadidős sportolói bázisának növekedésében. Azáltal, hogy a program preferált sportága a pingpong, rengeteg fiatal ismerheti és szeretheti meg magát a sportágat, amely kedvező hatást gyakorolhat a sportolói bázis nagyságára. A résztvevő tagszervezetek egy része eredetileg pingpong klub, így a program által a saját sportolói létszámukat is növelhetik.

A résztvevők egészségesebbé is válhatnak a program hatására, hiszen a rekreációs jellegű foglalkozásokon kiszakadhatnak a szürke mindennapokból és testi-lelki felfrissülést nyújtó, izgalmas programokon vehetnek részt. A játék hozzájárulhat jó közérzetük kialakulásához, szórakoztató formában elfáraszthatja őket és nem utolsósorban kedvező élettani hatást gyakorol szervezetükre.

5. kép Ép testben ép lélek (forrás: www.holdsugar.hu)

További hatás lehet a résztvevők szociális kompetenciáinak és kommunikációjának fejlődése. Közösségi kompetenciájuk és viselkedésük javulhat, tartalmas emberi kapcsolatokat alakíthatnak ki egymással vagy a segítőkkel. Fontos megemlíteni, hogy a segítők gyakran beállnak a gyerekekkel játszani, így a gyerekek maguk közül valónak érzik őt. Valódi barátságok és/vagy baráti körök alakulhatnak ki, amelyek a program adta kereteken kívül is megmaradhatnak. A program és a szervezők által képviselt értékrendet a fiatalok átvehetik, és maguk is segítőtvé válhatnak később.

A program sajtóhatásai 2005-2006 körül voltak a legjelentősebbek. Több neves újság és napilap jelentetett meg cikket vagy riportot a programról, például a *Népszabadság*, *Nők Lapja*, *Magyar Nemzet*, *Blikk*, *Népszava*, *Nemzeti Sport*. A program rendszeresen megjelent a települések helyi médiumaiban is.

A program disszeminációját tekintve több eszközt is felhasznált. 2004 és 2010 között minden évben szervezett konferenciát, amelyre minden tagszervezetet meghívott.

6. kép MÉSE konferencia 2009 (forrás: www.holdsugar.hu)

A konferenciák alkalmával a tagszervezeti képviselők egymás, vagy külső előadók előadásait hallgathatják meg tapasztalataikról és módszereikről. Az előadások mellett szabad beszélgetésre is sor került, amelyek során értékes tapasztalatok és információk cserélhettek gazdát a képviselők között.

A 2004-es konferencia előadásaiból és tapasztalataiból egy módszertani kézikönyvet állított össze a projektgazda *Pörögi velünk!* címmel. Célja, hogy módszertani irányítúként segítse új klubok létrehozását vagy meglévők üzemeltetését. Hat különböző klub képviselőinek tapasztalatait, tanácsait, elméleti alapvetéseit állítja össze valamiféle általános módszertani útmutatóvá. A kézikönyv maga A/5-ös papírméretű, 36 oldalas, fekete-fehérben nyomtatva.

A program roadshow-t is szervezett, amelyet igyekezett olyan helyszínekre vinni, ahol nagy a forgalom. A szervezők által kiemelt két legfontosabb állomás a Fővárosi Állat- és Növénykert illetve a Városligeti Műjégpálya volt. Ezek rendkívül jó lehetőséget kínálnak a program hírének, módszereinek és eredményeinek terjesztésére. A városligeti állomáson versenyt is rendeztek, ahova az ország több klubjának csapatát meghívták és ők egymás ellen versenyezhettek.

7. kép A roadshow állatkerti állomása (forrás: www.holdsugar.hu)

A disszemináció másodlagos eszközeinek tekinthetőek a program weboldala és újsága, mivel mindkét médiumban gyakran tesz közzé módszertani és tapasztalati anyagokat a projektgazda.

FÜGGELÉK

Források

Holdsugár program weboldal és az ott elérhető nyilvános dokumentumok (Stratégia, éves beszámolók, Alapszabály), www.holdsugar.hu (letöltve 2014.04.01.)

Magyar Ifjúság 2012 kutatás, www.kutatopont.hu/files/2012/02/magyar_ifjusag_2012.pdf (letöltve 2014. 04. 10.)

Association of Midnight Basketball League Programs, www.amblp.com (letöltve 2014.04.01.)

Forrásnak tekinthető az Egyesület vezetőjével, Jakab Péterrel folytatott félig strukturált interjú is.

Felhasznált irodalom

Németh Gáborné Doktor Andrea (2008): A szociális kompetencia fejlesztésének lehetőségei az iskolában. *Új pedagógiai szemle*. 58/1. 23-24. Budapest. (letöltve 2014.04.01.) www.epa.oszk.hu/00000/00035/00120/2008-01-ta-Nemeth-Szocialis.html)

Interjúkérdések

1. Honnan ered az ötlet?
2. Mikortól kezdték el a programot?
3. Ki volt a program szülőatyja?
4. Milyen helyszínek és eszközök kellenek a program végrehajtásához?
5. Milyen forrásokból működik a program?
6. Kik vesznek részt a programban?
7. Hány egyesület végzi a tevékenységet?
8. Kik a programon résztvevők általában?
9. Milyen nehézségekkel kell megküzdeniük a szervezőknek?
10. Milyen felületeket használnak a PR-ban?